

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Égész évre 12 ft, félre 6 frt, év-
nyegyedre 3 ft o. é.

Helyben előfizetheti Demjén L. és Keresz-
tesy Pál urak kereskedésében, hol egyes szá-
mok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordantza 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet
hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 60 hasáboz garmond sorért 6 kr

s egyeztető beiktatás után 30 kr. helyegdíj.

Hirdetéseket felvételnek: Helyben: a kiadóhivatal-
ban, Demjén László könyv- és Keresztesy Pál papir-
kereskedésében. Pesten: Zeisler M. (királyutca
60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neu-
er-Markt 11. sz.) Oppel Alajosnál (Wollzeile 22.
sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent (Stadt, Seiler-
straße 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stutt-
gart.
Nyiteltéri cikkek: sora után 20 kr. előleg be-
küldése mellett a szerkesztőséghez címzendők
Előfizetéseket s hirdetési díjak a vidékről
szerkesztőséghez küldendők be.

A szerb ultrák.

Pest, aug. 25.

r. A belgrádi nagy ünnepélyre több ezer dél-
magyarországi szerb rándult át Belgrádba. Ők va-
lának ott a legtevésebbek: éltették a jövő szerb
királyt, megtapsolták a diadal-élményeket „Szerbia
határai terjedjenek ki” mielőbb, ezt óhajtkák min-
denütt a szerb hazafiak, — Ők sohajtkák — la-
komákon a magyarhoni szerbek elnyomatásáról —
szóval: a tulzásban a mi magyar szerbjeink messze
maguk mögött hagyták többi a világ minden ré-
széből összecsoportosult fajkonait. Ez a mo-
mentum figyelemre méltónak találtatott a Miletic-
iadók mellett is, s kormányunk már is tett oly lé-
péseket, melyek azt tanúsítják, hogy résen áll s a
szigor nem fog késni, a törvény korlátai közt, de
határozott föllépést várhatunk.

A szerb minisztertanács, hiteles helyről tudjuk,
— kizárólag a szerb egyházi kérdéssel foglalkozott. A
legnevezetesebb határozat az, hogy Stojkovic patriar-
cha-helyettes vissza fog hivatalni, s helyébe Angelic
bácsi kinevezett püspök mint királyi biztos fogja átvinni az
összes szerb egyház kormányzatát a spiritalibus et tempo-
ralibus. Ő fogja kezelni az összes szerb nemzeti egyházi
ügyeket, mely ily formán ki fog vétetni a mult congressus
által kiküldött bizottság kezéből, mely bizottságnak élén
Miletic áll mint elnök. Amaz alapítványi vagyon sok
millióra rug. Ezen bizottság megszűnteték s így az isko-
lákra való befolyása is elcsúsz. — A congressus Miletic-
párti tagjai ellen, amennyiben az államnak adóval, ha-
szonbérrel stb. tartoznak, szerződéseiket, mint bérlok a
kinestári fötdeken meg nem tartották stb., a kormány a
törvény szokások utján fog eljárni. — Sokan vannak
ugyanis omladisták, kik az államjóságon élnek,
azokból gazdagszanak, s a mellett hazájuk megrontásán
dolgoznak. Ezekről az igazság eszközei meg fognak vo-
natni. Egy új szerb egyházi congressus összehívásáról
egyelőre szó sem lehet, addig, míg a szenvedélyek le
nem csillapodnak és a szerb egyházi ügyek rendbe nem
hozattak. Ugyszintén szóba került Mandics osztálytaná-
csos ügye is, ki a kultuszminiszteriumban Eötvös alatt
és azóta a szerb egyházi ügyekben referált, s az utolsó
congressuson mint kormánybiztos ugy működött, hogy a
Miletic-párt akkor auralomra jutott. Minden igaz
magyar és hazafi csak helyeselni fogja a kormány erőlyes
elhatározásait!

Lapszemle.

A „Reform” ismételve emeli ki a fuzió üdvös vol-
tát közéleti haladásunkat illetőleg, melynek föltétele az
ugy is elavult és a nemzet által nem értett és elítélt köz-
jogi oppositio elejtése, — de a mily üdvösnek és szüksé-
gesnek tartja a szervesen alakulandó fuziót, épugy elu-
tasítandónak tartja egy ad hoc coalitio létesítését, mely
ideiglenes természetű, személyeskedő voltánál fogva
destructiv hatással lenne először a kormányra, aztán a
pártra, végül az általa alkotott alkotmányra nézve is.

A „Pesti Napló” nem talál megnyugtatót Szerbia
jövőben követendő politikájára nézve a nagykorúsított
fejedelem proclamációjában. A mit Mihály fejedelem 7
évi uralkodása alatt alkotott, a belügyi fejlődést, a kül-
hatalmakkal való békés egyetértést a régenség képzelgő
s az országot kilybonyodalmaknak kiteni nem irtozó fér-
fiak lerontották s e férfiak, Blaznevác és Ristic most is
a kormányon vannak, s romboló politikájukat bizonyára
folytatni fogják. Európa, különösen pedig Szerbia szom-
szédai csak akkor lehetnek bizalommal Milán fejedelem
irányában, ha emancipálja magát ama férfiak befolyása
alul, kik az országot már eddig is nem egy conflictusba
hozták. Szerbiának legfontosabb érdekei követelék, hogy
a legújabb kormányforma változást mie.öb gyökeres
rendszerváltozás kövessen. E nélkül a külső viszonyok ja-
vulni nem fognak, a külviszonyok bizonytalansága pedig
állandósítani, sőt fokozni fogja ama paogást, mely a
belső fejlődés terén egy idő óta lehangelő mérvben mu-
tatkozik s a nemzetet ama cizélok elérésétől is vissza-
tartja, melyek valódi jólétét és virulását előmozdítanák,
s melyek elérésé kizárólag saját jóakarattól függ.

Az „Ellenőr” a császárok berlini összejövetelének
főfontosságát abban találja, hogy a legvérmesebb fran-
cziában is előli a boszupolitika iránti hajlamot, mely
tökre tenné azon szabadelvű haladást, mely Francia-
ország consolidációjának békés uton való eszközölje, s
mely minden államra üdvös hatást gyakorol. Egy új szent
szövetségi föltételt indokolatlannak tart a népek öné-
zetének kifejlése folytán, de egy boszupolitika által kiero-
szakolt háború rosz hatású lehetne az általános civilisa-
tióra nézve; a berlini találkozás meggyőzi a francziákat,
hogy szövetségesük nem leendő, e nélkül háborút nem
kezdhetnek, ezen szempontból elismerést szavaz ama kül-
politikai iránynak, mely a találkozást létesíté.

Ösztöndíjas gazd. tanárjelöltek külföldre.

A földmívelés, ipar és keresk. m. kir. miniszterium
a gazdasági szakképzés előmozdítása czéljából, különös
tekintettel az e szakra készülő tanárjelöltek további ki-
képzetésére, évenként bizonyos számú, ily egyént küld
ki jelesb külföldi gazdasági szakintézetek látogatására,
kik is ezen intézetekben évi 800 ft. segély mellett egy
vagy esetleg két évet töltenek.

Az 1872—3-ki tanévre ezen ösztöndíjakból még
négy kiadandó lévén, azok elnyerhetése a következő
pályázat hirdettetik.

1. Pályázó tartozik kimutatni:

a) korát, egészségi állapotját, erkölcsi jó maga-

viseletét,

b) eddigi elméleti és gyakorlati szaktanulmányait,
melyekre nézve megjegyeztetik, miszerint felsőbb gazda-
sági tanintézetet végzett egyéneknek elsőbbség adatik,

c) nyelv ismeretét,

d) tanítási vagy előadási képességét, a mennyiben
e pályán már működött, vagy e tekintetben kísérletet tett,e) azon tanszakot és tanítási kört, melyen működni
különös hivatást vagy hajlamot érez,f) esetleg irodalmi működését vagy irányának
egyéb mutatóványait.

2. Az ösztöndíjak elnyerése körül mindenek előtt
a már mult tanévben kiküldötteknek, s ezután azon
egyéneknek fog elsőség adatni, kik a vándortanítói pá-
lyára készülnek.

3. Azok kik ezen ösztöndíjak egyikét elnyerik, kö-
telesek értesítettük után azonnal az egész tanulmányi
évre nézve (tüzetes tanulmányi tervezet ezen miniszte-
riumhoz benyújtani, mely tervezet itten jóváhagyatván,
a kiküldendőnek mihez tartásul szolgálja.

4. A kiküldöttek minden hóbán tanulmányaikról
jelentést tenni, s a tanév végén tüzetes jelentést szer-
kesztetni kötelesek.

5. Az ezen feltételekhez való járulást kifejező fel-
szerelt folyamodványok szeptemberhó 15-ig a földmívelés
ipar és kereskedelemügyi m. k. ministeriumhoz nyuj-
tandók be.

6. A kiküldöttek közül azok, kik tanulmányaik
kitünő sikerrel végzendik, gazdasági szaktanítói állomá-
sok esetleg betöltése alkalmával ezen miniszterium által
elsőségben fognak ugyan részesítettetni, azonban alkal-
mazásukra nézve nevezett miniszterium kötelezettségét
nem vállal.

Milán fejedelem proclamatioja.

Kedvelt népemhez!

A szerb uralkodó számára előírt törvényes nagy
koruságod elérve, átvettem ma Szerbia kormányát a csá-
szári hatóság és az ország alkotmányának értelmében és
mint örökös fejedelem Isten kegyelmé és a nemzet aka-
rata szerint. Szerbek! Midőn még ifjan és tapasztalat
nélkül négy év előtt a szerb trónra léptem, az általános
örömben, melylyel engem fogadtatok, fenséges őseim és
érdemeik iránti tiszteletetek kifejezését láttam, azon ér-
demek iránti tiszteletnek, melyeket azok Szerbia körül
szereztek maguknak, kik minden törekvésüket a trón ön-
tartására és megszilárdítására fordították és reám virágzó
és békés országot hagytak.

Testvérek! Irányomban és dynastiám iránt tanúsított
ily hűségűl szemben, e pillanatban nem fejezhetem ki
jobbán hálám, mint a midőn ünnepélyes fejedelmi sza-
vatam adom, hogy minden törekvésemet oda irányozom
hogy az Obrenovicok méltó utódja és fenséges elődöm
a felejtethlen Mihály fejedelem nemzeti eszméinek folyta-
tója legyek. — Világosítson föl mindnyájunkat Mihály
magasztos szelleme és legyen az csillagunk, mely min-
ket a fényes célhoz, Szerbia szép jövőjéhez vezet. Az-
óta hódolatotok és hazafiságotok jótékony heve mellett
nevelve, ma kedves kötelességet teljesítok, midőn a nem-
zet képviselői, a honvédség, az állandó hadsereg, a pap-
ság, a hivatalnokok, szóval az egész nemzet előtt feje-
delmi hálámra kifejezést adok, mely nemzet a nehéz
pillanatban az Obrenovicok sarját közfelkiáltással fo-
gadta. Különös hálát érzek azon érdemes és hazafias
férfiak iránt, kik, a nép bizalma által a kormányra hiva-
engem gondjakkal környeztek.

Méltányolva a kormány és nép egyetértéséből
eredt alkotmány jótéteményeit, örvendek, hogy mint al-
kotmányos fejedelem léphetek az uralomra. Tekintsük
mindnyáján kötelességünknek nemzeti intézményeink
ez alapjának megtartását, mely magában hordja a fejlő-
dés biztositékát. A nagy nemzeti felt azon helyzetbe hoz
engem, hogy a nemzetgyűléssel egyetértve a nép jólété-
nek fejlesztésére minden irányban működhetem.

Habár a haladás, melyet fejedelemségünk tön,
minden tekintetben jelentékeny, mégis megoldásra rop-
pant számú föladat maradt reánk, hogy a nagy műnek
folytatását a jövő nemzedékre bízassuk.

Különösen az államhivatalnokok hivatvány engem e
nehéz föladatban támogatni. Midőn önöket ma hivatá-
liak — és kötelességeikben megerősítem, ajánlom önöknek
hogy folyvást lelkiismeretesen teljesítsék kötelességei-

ket, melyek önökre az ország javára bízotnak. Hanem
minden törekvésünk a nemzet közreműködése nélkül
elégtelen volna. Azért föl hívom a szerbeket egyetemben,
hogy engem azzal a hazafisággal, mely őket mindig ki-
tűntette, támogassanak.

Az által, hogy mindnyájatokban, még a legnehe-
zebb körülmények közepette is, a rend barátait, a tör-
vényes hatalmaknak hódoló polgárokat, a törvények hű
teljesítőit tanultam becsülni, Szerbiának a köztisztelést
vívókat ki. Törekvéseinknek nemcsak oda kell irányul-
niok azt sértetlenül megővni, hanem azt még gyarapítani.
Sajnos lenne, ha abból csak a legesekélyebbet is veszi-
tenők, mit apáink szereztek, és nem nagy érdem volna ré-
szünkről, ha azt miben sem gyarapítanók.

Maradjatok tehát mindig ez üdvös uton és bizza-
tok fejedelmekben, ki szilárdan el van tökélyre, teljesen
jóléteketnek szenteli magát, az isteni gondviselés gazda-
gon megfogja jutalmazni fáradságait, és drága hazánk
gyorsan elfoglalja majd a műveltségben legelőrehala-
dottabb államok között azon helyet, melyre neki a szerb
nemzet számtalan erényei jogot adnak.

Kelt Belgrádon, 1872. aug. 10—22.

Milan M. Obrenovics,
Szerbia fejedelme.

Önkormányzat Irlandban.

„Lord Russell nyolczvanadik évfordulóját azzal
ünneplte meg — írja egyik londoni lap — hogy egy
újabb követ halmozott a politikai gondolatlanság azon
hatalmas emlékoszlopára, a melyen egész életén át dol-
gozott. A levelek, rüpatok, beszédek és nyilatkozatok,
melyeket e veteran whig kötebocsátott, terjedelmes köte-
tet képeznek s különös dolgokat beszélnek el. Sok-
kal inkább ráillenek lord Russellre a „Politikai zörgő
Péter” guny név, mint a pusztán parlamenti szajaskodó
Bernal Osbornera. Mert lord Russell finom szaglással bir
azon kérdések iránt, melyek — mint esatornatuli szom-
szédaink mondanak — „égetőkké” ígérkeznek válni,
s a „Times”-hoz intézett levele jelöl szolgálhat arra, mi-
szerint az „önkormányzat” problémája kedvencz vita-
trágy leendő a szünidő alatt a különböző szinzetű politi-
kusok között.

Ez ellen különben nem lehet semmi kifogásunk,
mert a dolog minden esetre szellőztetést, felvilágosítást
igényel. A vita azonban épugy szülhet ingerültséget mint
világosságot s így csak elismerésre méltó dolog lehet
figyelmeztetni az illetőket, hogy lord Russell vakon köve-
tése által könnyen megégethetik ujjait. Egy dolog
azonban megtehető anélkül, hogy valami nagy veszélybe
rohannának. Elemezhetők ugyanis a vélemények, az ér-
zelmek és a gyakorlati sérelmek, melyek Irlandban az
önkormányzat kérdése körül felmerülnek, és azok,
melyek minden memforradalmi eljárás által kibékíthetők,
elkülönítendők a többiekől.

A nemzeties szellem azonban, mely a független
állásról álmodozik Irland számára, s mely a birodalom-
mal való összeköttetését nem pusztán képletilag többnek
tartja, „idegen iga”-nál, — távolról sem lesz kielégítő a
lord Russell-féle hasonló tervek által, mely legfeljebb is
csak változásokat enged meg.

De más okok is forognak fenn jelenleg Irlandban az
elégedetlenségre, melyek legkevesebbé sem közösek a
nemzeti eszmékkel s mind a mellett növelik az agitatio
hullamait az önkormányzat érdekében. Egyrészt ellen-
szenvvel viselnek azon költség iránt, mely megkívánta-
tik arra, hogy külön ir javaslatok egy weszminiszteri
parlament elé terjesztessenek, más részt méltán bizalmatlan-
sággal viselnek az egyoldalú grófsági adminisztratio
iránt, Ez Irlandban, hol a városok nem birnak rendszerint
semmi nagyobb jelentőséggel és a grófsági adózó polgá-
rok képviselik a vagyont és a számat, — komoly baj,
olyan, melyet egy szilárd közigazgatásnak haladéktalanul
elhárítani kell tökre dne anélkül azonban, hogy a társa-
dalom alapjait megingassa.

Az irlandi nagy jurik képezik végső vonalát azon
erődtételeknek, melyeket a kiváltságos ir osztályok hatal-
mokban tartanak

A protestáns junkerek még kezükben tartják a
grófságokat és kétségtelen, hogy nem bocsátják azt ki
markutkából felsőbb hatalom kényszerítése nélkül. Az ir
nagy jury a „grófsági báróságainak képviselőiből áll
kiket a fő sheriff választ be, Erre két „minösítvény” szük-
séges: először, hogy az illető a báróságban lakjék,
másodsor, hogy abban néhány száz font sterling évi
jövedelmét hajtó fekvőséggel birjon. A sheriff általában
mindkét minösítvényt a legtagabb értelemben vehette
minthogy nem találhatott mindenkor Irland egyes félrebb
eső vidékein a báróságokban tartózkodó nemeseket.
Azonban egy sokkal szigorubb nem írott szabály meg-
tartása követeltetett tőle, i. hogy kizárja a katolikusokat
eme jurykból, vagy legfeljebb csak oly arányban vegye
be őket, mint így nyolczhoz, vagy kilenczhez. Annyi bi-
bizonyos, hogy nehezebb volt helyben lakó katolikus
nemeseket találni a kívánt vagyonnal mint protestánsokat
de tényleg a sheriffek sohasem erőttették meg magukat a
előbbiektől lajlsromának kimerítésével.

A közelebbi években, midőn szabadelvű közigaz-

gálás és szabadelvű alkírdyok közönségesebbé lettek
midőn katolikus bírák és lordhelytartók nem tekintettek
többé politikai monstruositásoknak: a katolikus sheriff is
lehetőnek tartatott, és így azt képzelheté az ember, hogy
az ilyen készséggel beületti vallásfelekezeti betel minél
nagyobb számmal a jurykbe. A cheriffek (tartományi fő-
bírák) és lord-helytartók azonban, mint a miniszterek,
ugy látszik, egy permanens törzsnek láthatlan tekintélyé-
nek engedelmeskedve cselekednek. A másodrendű hi-
vatalnokok azok, kik hir szerint a nagy juryt kinevezik, s
ezek minden lehető elkövetnek, hogy régi jó protestáns
sokás szerint kizárják a „másik részt” a cipő és halban
való részesülésből.

A nagy jury tagjának lenni mindenesetre nagy
fontossággal bíró társadalmi kintűtetés, vannak azonban
ennél sokkal solidabb okok melyeknél fogva a kiváltsá-
gos osztály egész hévvel csüggy egykori hatalmának emez
utolsó erekléjén. Megadóztatni a népet a nélkül, hogy
azt megkérdőznők, zsarnoki kedvtelés mely é demokratá
világban csak némely aristokraták számára van fentartva.
Elköltetni az adót a nélkül, hogy megkérdőznők azokat, a
kik fizették, kellemes és némely esetekben nyereséges do-
log is.

Noha sok mindent ráfognak az ir nagy jurykra,
annyi tény, hogy nem vetnek meg holmi apró docu-
roket. Ha valamelyik nemesnek bizonyos utra van szük-
sége fekvősége szomszédaságában, vagy méltányos ára-
kon egy darab szegény földhöz akar jutni, rögtön készen
vannak valamely haszontalan országot térvével, melynek
keresztül vitele alig jár valami nehézséggel a rokonszen-
ves nagy jury előtt, melynek tagjai maguk is hasonló
kedvezményekre áhítoznak; továbbá a közmunkákra vo-
natkozó szerződések, a bárósági rendőri állomások a ke-
rületi felügyelőségek és más tisztségek osztogatásánál
csaknem döntő szerepet játszanak a nagy jury, s cso-
dálkozhatunk-e, ha a katolikus lakosság meg van bot-
ránkozva, midőn minden ok nélkül kizárva látja magát
mindezen előnyökből?

E tekintetben tehát reformra van szükség. Igaz
ugyan, hogy ez érintkezésbe hozza egymással az aristok-
ratikus és demokratikus, a protestáns és katolikus eleme-
ket és az eredmény kétségtelenül heves vita, erős szavak
és nagy izgatottság lesz, e zaj azonban meg fogja tisztí-
tani a levegőt.

Az ir nemesek harcolni fognak körömszakadtáig
monopoliumokért, de ha egyszer megveretnek, birnak
azon józan itélettel, hogy elfogadják a helyzetet. Méltán
állíthatjuk, miszerint egy czélszerű törvény a nagy jury-
re vonatkozó javaslat számos elégedetlen kedélyt fog le-
csillapítani, melyek jelenleg növelik az izgatás hullámait
az önkormányzat körül, míg harminczkét grófsági parla-
ment sokkal hatásosabban megfelelne a helyi kormányzat
nehézségeinek, mint a Russel lord által ajánlott négy
tartománygyűlés. E kérdés elintézése után aztán még a
nemzeti érzülettel kellene számolnunk, ezt azonban
aligha kielégíthetők a függetlenség biztositása nélkül.

KÜLFÖLDI HIREK.

Románia. A vöröspárti közlönyöket, — talán a
forró augusztusi nap behatása alatt — ujjt erővel szállta
meg a nagy hatalmi viszketeg. Területnagyságáról, hó-
ditásokról álmodoznak, emlékeztetve a nemzetet, hogy
regi jogai vannak Erdélyre s a Bánát egy részére A
„Romanul Ausztriát rablársól vadolja; a „Trompette”
pedig a következő badarságot írja össze: „Ausztria már
hosszabb idő előtt indítványozta azon akadályok elhári-
tasát, melyek a Vaskapunál a hajózást gátolják, sőt ajánl-
kozott ezt saját költségén véghézvinni. Ezen ajánlat Ghika
Bibesco, Stirbey és Cusa uralkodása alatt — az utolsó
esetben plane fenyegető hangon — megújított, de va-
lamennyi román fejedelem és kormány által visszavette-
tt. Majd csak magunk fognak ez akadályok elhárításá-
ról gondoskodni de mikor? Ha Orsova 100 ágyuval fel-
szerelt várát alakítva kezünkben lesz, 500,000 szurony-
nyal rendelkezünk és a Duua hajait román hajóhad fogja
átszeli!!!

A berlini császári találkozásról a londoni „Stan-
dard” határozottan állítja, hogy a három császár általános
európai konferentiára fogja felszólítani az európai hatal-
makat a végből, hogy a közelebb lefolyt háború által oko-
zott területi módosulások szentesítését nyerjenek. E szán-
dék szóbelileg már közöltetett is Dániával, Belgiummal,
Olasz-, Spanyol- és Franciaországgal.

Félhivatalos „Deutsche Reichs-correspondenz”
következő commeniéjét közöl: A mint jól értesült helyről
halljuk Bismarck hg f. hó. 31-én érkezik Varzinból
(Berlinbe) s a látogatásra jövő osztrák és orosz császár-
ok jelenléte idején itt fog maradni Azután körülbelől
szept. 10-én a cancellár ismét elhagyja Berlint: vajjón
egyenesen Varzinba fog e utazni, e perczben még két-
séges; sőt könnyen megsejtetik, hogy a hg mindenek
előtt lauenbergi birtokaira vonul, hogy résztint az ott
megindított jelentékeny javításokat megtekintse, résztint
a vadászat élvezetnek engedje át magát. Bismarck hg az
esetben csak később fogja meg egyszer Varzinba menni,
hogy az őst ottan töltse.

Általános német nemzeti ünnepet terveznek egy idő óta az új birodalom polgárai Németország egygyőztes győzelmének és a lefolyt háború nagyszerű eredményének megünneplésére. A nap fölött sokáig haboztak, némelyek a sedáni győzelem emlékére szept. 2-át, mások a német császárság kikiáltásának napját jan. 18-át, majd Jismét a frankfurti béke emlékére május 10-ét kívánták megünnepeltetni legközelebb azonban csaknem általánosságban szept. 2-ka mellett állapodtak meg, a midőn minden német városnak saját tetszésére bízák e nap mikénti megünneplését.

A régi német koronázási ékszer, melyek ez idő szerint a bécsi cs. kincstárban őrzik, újabb időben ismét vita tárgyát képezték s Ausztria joga azokra nézve meg támadhatók. Legújabb ismét azon hír keringett, hogy Ferencz-József császár ajándéka fogja azokat jövő hó elején Berlinbe vinni, e hír azonban kórhalmán s a „Prov. Cor.”-ben olvassuk, hogy komoly politikai körökben soha sem volt szó arról, hogy a régi német-római császárság koronázási ékszerei az új birodalom használatára is igénybe vehessenek s maga Vilmos császár is oda nyilatkozott, hogy nincs szándékában oly császári koronát elutalajdonítani, a melyet nem bír és a melyet birni nem tart szükségesnek.

Az olasz hadgyakorlatok e hó 20-án vették kezdetüket a koronahg vezetése alatt Milánó környékén. Főczélja e hadgyakorlatoknak, hogy a hadsereg nagy tömegekbe taktikailag begyakoroltassanak.

Trouvilleben egy gyanús egyént fogtak el a napokban Thiers lakásán, ki azon ürügy alatt, hogy egyik nagyobb párisi lap részéről fontos közleményeket hoz, az elnökhöz akart bejutni. Az illető Brouillet Jakab nevű egyén azonnal Párisba szállított a rendőrségre, hol orvosai vizsgálat alá fog vétetni; találtak nála egy törrel el látott nádpálcázát és különféle iratot. Elmezavarodott-e az illető, avagy gonosztevő, a későbbi vizsgálatok fogják kideríteni.

Irland éjszaki részében az izgatottság folyvást tart, s az orangisták és kahalikusok közti surlódások, melyekben köhagyalások pisztolylövésekkel váltakoznak 15-ike óta napirenden vannak. A rendőrség gyakran kénytelen fegyvert használni annál inkább, mivel gyakran mindkét fél által megtámadtatik. Számos megsebesülések történtek s nagy mérvben eszközöltetek elfogatások. Ezen sajnos eseményekért az egész felelősség az orangistákra terhel. Kik az állításnak hinni, hogy a megszorítások túllérlésének csak az ő hasznukra kell válni, a hogy ők ugyan tarthatnak pártmeneteket, viselhetnek pártszíneket s énekelhetnek pártdalokat, ellenben ezt mások nem tehetik. A helyett hogy ők utánozták volna az irlandiak illedelmes eljárását, kik néhány nappal előbb nyugodtan hagyták nekik összes meneteiket rendezni, vérontásokra adtak jelt, s a még csak alig elszunyadt pártgyűléseket ujjal teljesen lángra gyújtották.

Az északamerikai választások alkalmával mintegy hét millió polgár fogja szavazati jogát gyakorolni. Az elnökválasztó kollegium abszolút többsége 184, melyből Grantnak bizonyos eddig 134, s Greeleynek 95 szavazat, míg 137 még bizonytalan.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, augusztus 27. 1872.

— A magyar miniszterium összes tagjai Bécsbe utaztak. A trónbeszéd szövege, melyben több igen fontos tárgy lesz érintve, Bécsben fog véglegesen megállapítani egy — a király elnöke alatt tartandó minisztertanácsban. Ezenkívül mint halljuk egy nagyobb minisztertanács fog tartatni, melyben a közös külügyminiszter, a magyar és osztrák miniszterek is részt vesznek — s a berlini királyi ut fog szőnyegre kerülni, s egyszersmind ekkor döntik el ez ügyben a végleges megállapodást.

— Értésítés! A dévai magyar kir. állami tanítóképezdében folyó év október 1-én a III-ik párhuzamos magyar és román osztályok meg fognak nyitni. Felvételik minden oly éptestű növendék, s ki 15-ik évét meghaladta s az anyanyelv, számvetés földrajz és történelemben annyi jártassággal bír, a mennyit a gymnasium, reál, vagy polgári iskola négy alsó osztályában tanítanak. A belépni kívánó növendék erről vagy nyilvános iskolai (bélyegmentes) bizonyítványt köteles előmutatni, vagy felvételi vizsgának kell magát alávetnie. Korát mindenki keresztlevéllel, testi épségét orvosi, szegénységét községi s az illető lelkész által is aláírt (bélyegmentes) bizonyítvánnyal köteles igazolni. A növendékek beírása szeptember 25 — 30-ig tart. A kellőleg felszerelt folyamodvány alólirhoz küldendő. Az irt időn túl egyetlen folyamodvány sem fogadtatik el. Déva, 1872. aug. 22. Koos Ferencz, igazgató.

— Az egri érsek önmaga ó Felsege születése napján 400 forintot osztott ki az Egerben állomásozó sor katonaság és 200 forintot a honvédség közt.

— Az egri főkapitány a jövő évre az egri képezdek részére 50 flos ösztöndíj 500 frtot (az érsek ugyanannyit) az érseki finovelde részére ugyancsak a főkapitány, és pedig felszerelési költségekre 500 frtot és évi segélyül 1100 frtot; a káplánok, nyugdíjas papok és szegényebb sorsu tanítók javára évenként 3000 frtot; egy árvamegyei realiskolára 500 frtot; a brassói fegyngymnasiumra 100 frtot; a póttanfolyamot hallgató szegénytanítók segélyezésére 120 frtot adományozott, s azonfölül Bábólnán templomot, Szihalom és Egyeken iskolákat épít.

— Deressin József műlovarlársulata hétfőn tartotta második előadását, ez uttal is elég szép számban megjelent közönség előtt. Az előadás sok tekintetben jobb volt az elsőnél a mutatványok ugy a gymnastikai mint voltige és műlovarszakmákban változatosság. Ez uttal megemlítendő Jardinié A. k. a mint ezred leánya, a feszített kötélen végrehajtott fegyvergyakorlatával és dobpergetésével. Orest és August urak a 2-tő trapeson végrehajtott rendkívüli légtestgyakorlataikkal. Otheló ar abafju pony-mén szabadba idomítva és elévezetve Deressin J. igazgató által.

— Mr. Bracze amerikai utazó, mint irtuk, jeleuleg hazánkat járja be s ez idő tájt Erdélyben van. Újában hely- és néprajzi jegyzeteket tesz. Alkotmányos viszonyainkra nézve a multkor Tholdalagi grófnak a következő megjegyzést tette: „Igen nagy szabadságok van oly lakossággal, hol 70% nem tud írni és olvasni.”

Egy száz pappal a szász viszonyokról beszélgetett, ki elnyomatásukról panaszkodott „Hány éve, — kérde Mr. Bracze — hogy ez országka jöttek.” „Hétszáz éve” — felelé a szász pap. — S ennyi idő alatt sem lettetek magyarok? akkor nincs okotok panaszra!”

— Az osztrák egyetemeket 1872-ben Bécsben 4137-en, Prágában 1596-an, Lembergben 994-en, Grätzben 838-an, Krakóban 563-an, Innsbruckban 548 tanuló látogatta a II. semestervben; a téli I. félévben a bécsin és insbruckin kevesebben voltak, de a többin sokkal több tanuló volt beírva.

— Az ember még sem majom eredetű. A német anthropologok stuttgarti gyűlésén Dr Luschka Thübingából egy 18 éves leány koponyáját és agyvelejét mutatta be, ki teljes örültségben halt meg a stettini tébolydában; az agyvelő csak 32 latot nyomott, tehát egyharmadát a rendes súlynak — a gorilla agyveleje 40 lat súlyu. Az összehasonlításból kiderült, hogy az emberi agy még a legalsóbb fokú kiképzésben is merőben különbözik a majomtól, mit a tudós tanár érvekkel bizonyított be, megdöntvén Vogt theoriáját; különösen hivatkozott arra, hogy Vogtnak soha se állott rendelkezésére egy mikrocefal (kisfejű) agyveleje, hanem mesterseges készítményekkel támogatta állításait. Vogt elpróbálta a védelmet, de hiába, az utána szólott Dr Wirschow, Ecker, Dr Schafhausen és Dr Jäger vizsgálataik folytán ép azon eredményt nyertek, mint Luschka tanár. Vége a majomtheoriának.

— Katonai hírek. A Sz. H. írja Ringelsheim altábornagy-parancsnok néhány nap óta városunkban idözik — A Niederland ezred megérkezvén, a 62-oik serezzreddel együtt hadgyakorlatait 19-én megkezdé. — Inczédi S. honvédezzredes-dandárparancsnok városunkban érkezett, — Folyó hó 24-től kezdve mindennap volt katonazenék. Kedden délelőn a B. Lajos zenekar játszott „Pest város” este pedig a Nied. a sétatér előtt, 24-én délután piaci zene, este zenés takarodó, Időtöltésünk van elég.

— Nagyszerű alagút készül az Andesek alatt a Lima és Orola vasut összeköttetésére 15,000' magasságban, 3000' hosszan; a munkálatoknál cholos-indiánokat foglalkoztatnak, csak ezek bírva kiállani a ritka lég behatásat.

— Amerika óriás vendéglője. A mammoth hotel a hamvaiból újból feltámadó Chicagó városban épül; legújabb és legmegbízhatóbb forrásokból nyert tudósítás szerint következő kinézéssel fog birni: homlokzata három angol mértföldnyi hosszú lesz, széltében pedig 6 angol mértföldnyi terjedelmű, 77 emeletből fog állani s a járdától a fedélzetig 3480 láb magasságu lesz. Lépcsőzetek ezen mammoth épületben nem lesznek, e helyett 500 léghajó állandó folyton az utasok rendelkezésére kik szobáikból ki vagy be akarnak jutni. Szobapinczerek nem lesznek e helyett mindenik szoba egy-egy most legújabb Chicagóban feltalált és szabadalmazott felszolgáló gépezettel (a báb alakjában lesz ellátva. Ha a vendég megakarja magát beretválatni vagy fodroztatni csak oda kell hogy a fejét tartsa s azonnal derekasan megmosdítja. Ha a vendég vizet kíván, nem kell egyéb, csak kiáltja a fabábnak fülebe s rögtön felhangzik a ház földszinti részeiből: az 1,999,999-ik szobában levő ur

egy kanta jeges vizet kíván s rögtön felszál a kívánt viz egy legújabb szabadalmazott emelő gép segélyével a szobába. Időtöltésről is gondoskodik a fabáb; ha a vendég az éneket kedveli, akkor nem kell egyéb csak csiklándozza meg a fabáb kezét s a legszebb dallamok fognak fülebe hangzani. Ebéd idejekor itten nem fognak mint ez a legtöbb vendéglőben szokás haranggal jelt adni, hanem e helyett egy 24 ű ágyut sütnék el az udvar közepén. Az asztalok az ebédlő szobában 4 angol mértföldnyi hosszú lesznek, mindenik oldalon 12 pinczér fog száguldozni lóháton. Hogy a vendégek ebédközben ne legyenek épen mulatság hijjával, mindenik asztalnál 3 fuvó hangszerekkel ellátott hangászkar, mindenike 177 emberből fog működni. Hogy a vendégek közlekedése a folyosókban megkönnyíttessék, mindenik emeleten vasut fog építtetni. Ugyszintén lesz mindenik emeleten távirdehivatal, ugy, hogy ha valaki egy más szobában lakó úrral akar valamit közölni, azt a villanysondrony segélyével igen gyorsan megteheti. Az utcáik melyek fölött a Mammoth hotel el fog hnzodni, be fognak boltoztatni, ugy hogy a szekerek és vasuti kocsi a hotel alatt fognak elrobogni. Egy szoba ára egy napra — 10 dollár között lesz, ugy, hogy gazdag ugy miként szegény lakhatik benne. Ez óriás épület felállítási költségeit 680 millió dollára számítják, A tekéző szobában lesz 1000 tekéző asztal s minthogy itt leginkább amerikai vendégekre fognak számítani, lesz benne egy 100 láb szélességű köpláda. (Igazi humbug.)

— Az európai államok löfegyvereiről, melyek ez idő szerit használatban vannak, igen érdekes kimutatást állított össze egy Capdeville nevű francia alezredes; mely szerint Angliában használatban van a Martini-féle puská lejáró agygyal, lö 12-szer egy perc alatt, töltényének súlya 37.7, a puskáé szurony nélkül 4.24, lőtávola 1200 méter, általános eltérése e távolságnál 1.30 — Ausztriában a Vernolféle puská 9-szer lö egy perc alatt, töltényének súlya 32.5, a puskáé szurony nélkül 4 kil. 048, lőtávola 1000 1200 méter. — Bajorországban a Werdléle. puská lö 11-szer a töltény súlya 35.2, a fegyveré sz. n. 4.400, lőtávola 900 m. — Belgiumban az Albinpuska lö 7-szer, töltény súlya 39.8, a fegyveré sz. n. 4.225, lőt. 1000 m. — Hollandiában a Beaumont-féle puská 12-szer lö tölténysúlya 33, a fegyveré sz. n. 4.350, lőtávola 1200, — Olaszországban a Carcano puská 8-szor lö, tölténysúlya 41.6, a fegyveré sz. n. 4.628, lőtávola 600 m. — Franciaországban a chassopot lö 12-szer, tölténysúlya 32.5, a fegyveré sz. n. 4.034, lőtávola 1200 méter, előadó szerint azonban 2770 méterre is hord. — Poroszországban a Dreyse-féle 5-ször lö, tölténysúlya 40.5, a fegyveré sz. n. 5.020, lőtávola 600 m. — Oroszországban a Karlféle gyütőpuska 7-szer lö, tölténysúlya 43.3, a fegyveré sz. n. 4.777, hord 900 méterre, E hasonlatok szerint tehát első helyen a francia s ezután jó az angol és holland löfegyver.

— Nevelőlül ajánlkozik helyben Kolozsvárt egy jobbmodu családhoz fi- és leánygyermeknek mellé, egy orvosigöröl Bécsből. Tanit természetieket és fel-nöttebbeknek psychológiát, aesthetikát, főleg a művészetek (festészet, zene) történetét. Beszél: magyarul, németül és francziául; ért angolul és latinul és egy kevéssé a zongorázáshoz. Ha ideje nem vétetnék nagyon igénybe, lakással és teljes ellátással is kész volna megelégedni. Jelenlegi tartózkodási helye megtudható e lap szerkesztőségénél.

Felelős szerkesztő: Sándor János.

Hivatalos.

(529)

2—3

Haszonbéri hirdetés.

A görgényi m. kir. erdőhivatal részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint az ez évi tölgymakkoltatás folyó évi szeptember hó 16-án zártírásbéli ajánlatokkal egybekötött szóbeli árverés után haszonbérbe fog adatni.

Sorszám	A bérreszlet megnevezése	A bértárgy kiterjedése hold	A bérleti időtartam	Kikiáltási ár		Észrevétel
				frt	kr	
1	Mocsár	2623	Tölgymakkoltatás 1872 october 1-től 1873 márt. hó 1-ig	4000	—	

Az írásbéli ajánlatok folyó évi szeptember hó 16-ig ezen erdőhivatalhoz 50 kros bélyeggel és 10% bánatpénzzel ellátva beküldendők, mely napon a szóbeli árverés, valamint az írásbéli ajánlatok fölötti tárgyalás délelőtt 11 órakor fog megtartatni.

A föltételek az erdőhivatal irodájában a hivatalos órákban megtekinthetők.

Görgény, 1872. augusztus hó 17-én.

Magyar királyi erdőhivatal.

Orvosság nélkül.

(531) 1—48

MELL- és TUDÓ-

betegek természetes uton, még reményvesztett az orvosok által gyógyíthatatlannak nyilvánítt esetekben is gyógykeresen kigyógyulnak

orvosság nélkül.

A betegség részletes leírására bővebben felel levélben

J. H. Fickert, Dir. Berlin,
Wall-Strasse No. 23.
A levélhez 5 ft o. é. melléklendő.

Orvosság nélkül.

(530)

1—3

Egy 8 ló erejű

cseplő-gép

tökéletes jó karban részletfizetésre

ELADÓ.

Bővebb felvilágosítást ad
Ruttkay Ferencz Püspök-Ladányon.

Meghívás

az újon kibocsátott

Salzburgi Kölcsön-sorsjegyek

vásárlására.

Alólírt váltóirodának van szerencséje ezennel nagyrabecsült t. cz. magán vásárlói- és üzletbartainak jelenteni, hogy az országfőváros **Salzburg** által kibocsátott **Lotto-kölcsön**, melynek első huzása már **szeptember 5-én** főnyeremény **40,000 frt.** alólírt által ép most adatott ki. E Lotto-kölcsön 1.728,300 ft. o. é. tessz s 40 év alatt 3.952,980 ftnyi o. é. jelentékeny összeggel fizettetik vissza. Fel van osztva részletkötelezvényekre (Loosok), melyek mindenike legalább 30 frttal o. é. sorsoltatik ki. Ezenlőten van 5 huzás 40,000, 30,000, 15,000 ft, stb., stb. főnyereményekkel, a Loosok minden lehető biztonságot nyújtanak, miután Salzburg országfőváros minden vagyonával, minden bevételeivel, regaleival a Loosok pontos bevéltásáért kezkeszkedik.

Egy eredeti sorsjegy ára **26 frt o. é.**

Azonban arra figyelmeztetünk, hogy alólírt váltóiroda a Lotto-kölcsönnek csak egy részét hajlandó ez árban kiadni, miután ez annyira előnyösen dotált Loosok nagyban keresetlő, az árak bizonynyal emelkedni fognak. Hogy mindenki maga idejében hozzájuthasson az ily Loosokhoz, kaphatók részletes fizetés mellett is 30 frtért ugy, hogy havonként 1 ft és stempelre egyszersmindenkora 19 kr o. é. fizetessék, s még is már a legközelebbi huzásnál játszanak a 40,000 flos főnyereményre és a többiekre is. Megrendelések az illető összeg beküldése mellett azonnal teljesíttetnek. Azon üzletbarátok, kik a salzburgi Loosok elárusításával foglalkozni akarnak forduljanak alólírt váltóirodához.

A bécsi cs. k. kiváltságolt keresk. bank váltóirodája, előbb Sothen C. János, Graben 13.

(524) 11—12

Ny. Gáman János örökösseinél Kolozsvárt.